

REKNESKAPSRAPPORT PR JANUAR – FEBRUAR 2025

Samandrag:

Det pågår no eit stort arbeid i organisasjonen saman med Agenda Kaupang for å vri tenesteproduksjonen slik at fleire får tilbod på eit lågare trinn i «Omsorgstrappa». Politisk sak vil bli fremja litt seinare på våren. Kommunen er nøyd til å finne ein rimelegare måte å yte tenestene på framover, og det blir jobba breidt i organisasjonen med tiltak. Det er nyleg sendt inn krav til staten vedr ressurskrevjande tenester for 2024. Vi ser at dette ligg ein god del under det vi har fått tidlegare år. Årsaka er ein kombinasjon av lågare timetal tildelt til denne brukargruppa, høgt innslagspunkt for å få refusjon samt lågare utgifter til pensjon. Det er risiko for at dette vil skje også i 2025, og vi varslar derfor ein mogleg meirutgift i 2025 på ca.13 mill. kr. Kommunedirektøren vil kome tilbake til dette i 1. tertialrapport 2025 med tanke på mogleg inndekning.

OM RAPPORTEN

Forbruksprosenten er rekna ut frå rekneskap i % av årsbudsjettet. «Normal» forbruksprosent pr februar er for løns-intensive einingar er ca. 18%. Kolonnen Prognose årsavvik er vårt beste estimat på noverande tidspunkt om forventta meir- /eller mindreforbruk i forhold til budsjett ved årsslutt. Minus tal betyr meirforbruk eller mindre inntekter («underskot»), positive tal betyr mindreforbruk eller meirinntekter («overskot»).

FRIE INNTEKTER

Årsprognose: Frie inntekter ser så langt ut til å gå i balanse i 2025

Frie inntekter omfattar rammetilskot frå staten, skatteinntekter og andre generelle driftsinntekter.

Kommunen sitt rammetilskot blir noko endra i forhold til budsjettert beløp som følgje av stortinget si behandling av statsbudsjett. Det er fremja eiga sak til kommunestyret om dette. Skatteinntektene er budsjettert i tråd med statsbudsjettet for 2025. Skatteinntektene for Bjørnafjorden kommune viser pr februar ein vekst på 6,6%. Dette er høgare enn veksten for kommunesektoren samla, som har ein vekst på 2,8%.

Andre generelle inntekter består av inntekter frå havbruksfondet, integreringstilskot for flyktningar og rentekompensasjon frå Husbanken. Inntektene kjem først seinare på året, men det er ikkje venta negative avvik for desse budsjettpostane.

FINANS

Årsprognose: Finans vil truleg gå i balanse i 2025.

Rentenivået ligg pr no høgare enn det som blei lagt til grunn i budsjettet. Det inneber at det i år kan bli høgare renteutgifter enn budsjettert, avhengig av kor raskt, og kor mykje, rentenivået ev faller ut over året. Basert på rekneskapen for 2024 kan det vere at renteinntektene i år vil bli noko høgare enn budsjettert, igjen avhengig av rentenivået samt utviklinga i likviditeten. Slik det ser ut no vil dette

truleg medføre at det samla blir balanse. Avkastninga på finansporteføljen pr februar er 3,6 mill. kr. Det er ikkje tatt omsyn til dette i prognosen.

FELLESOMRÅDE

Årsprognose: Fellesutgifter vil truleg gå i balanse i 2025.

Fellesområde omfattar utgifter til Folkevalde organ, Fellesutgifter og Pensjon.

Folkevalde organ ser så langt ut til å gå i balanse.

Pr no ser Fellesutgifter ut til å gå i balanse. Den største budsjettposten gjeld dekking av utgifter til årets lønssoppgjer. Det er sett av 41 mill. kr til dette i 2025.

Det er stor uvisse knytt til pensjonsutgiftene for 2025 og framover som følgje av innføring av ny AFP ordning (Avtalefesta pensjon) for tilsette som er født i 1963 eller seinare. Regjeringa opplyste i statsbudsjettet at dei vil kome med kompensasjon til kommunane for meirutgiftene i revidert nasjonalbudsjett for 2025. Pr no legg vi til grunn at meirutgiftene blir kompensert.

Det er budsjettert med bruk av nærare 65,8 mill. kr i bruk av premiefond i år. 2024 var eit godt år for pensjonsleverandørane ettersom det var god avkastning i finansmarknadene. Dette gjer at kommunen truleg vil få tilført meir inn på premiefondet i 2025 enn det vi har tenkt å bruke i år.

Premieavviket i 2024 blei positivt med ca. 35 mill. kr. Beløpet må utgiftsførast i 2025. Kommunen har ikkje eige fond avsett til å dekke desse utgiftene ettersom avsetninga måtte strykast i samband med rekneskapsavslutninga for 2024. Kommunedirektøren foreslår som følgje av dette at eit ev positivt premieavvik i 2025 først må dekke premieavviket for 2024 før det blir gjort ev avsetning til fond.

STAB

Årsprognose: Stab ser ut til å gå i balanse i 2025.

Stab består av Sentral leiing, økonomiavdelinga og HR avdelinga, inkl. IT.

Det er behov for ei større utskifting av pc 'ar ute i tenestene då mange av dei er så gamle at dei ikkje støttar overgang til Windows 11. Det blir arbeidd med å få full oversikt over dette. Nokre stillingar er for tida ledige i påvente av nytilsettingar og kan gje noko innsparing på løn. Samla sett reknar vi med at Stab vil gå i balanse i 2025.

OPPVEKST

Årsprognose: Oppvekst ser så langt ut til å gå i balanse i 2025.

Oppvekst ser ut til å halde budsjettet i 2025. Det er tidleg på året og det er fleire usikre moment.

Oppvekst – fagstab og felles satsingar

Fagstab ser så langt ut til å gå i balanse.

Skular

Budsjettrammene på skulane er særst stramme. Forbruksprosent ligg over måltal per februar og dette gjeld for mange skular. Etter lønskøyning og refusjonar er tatt med ser vi at lønsbudsjetta ligg for høgt i forhold til den økonomiske ramma. Det er risiko for meirforbruk, men det blir arbeida systematisk med tiltak som skal bidra til at vi held ramma. Risikofaktorar er sjukefråvær, vekst i elever med store hjelpebehov og konkrete elevutfordringar som krev ekstra tiltak. Vi viser til oppfølgingstiltak for å søke å redusere meirforbruk og snu trenden - sjå avsnittet under (Oppsummering tiltak).

Familiens hus

Vi meldar om balanse i Familiens hus. Nedanfor er situasjonen i einingane gjort kort greie for:

Barnevernstenester

Barnevernet melder om balanse. Lønsbudsjettet ligg på rett nivå. Driftsbudsjettet er noko høgt p.g.a. nytt fagsystem og at lisensar og husleige er betalt fram i tid. Institusjonsplasseringar, forsterka fosterheim og bruk av MST er blant kostnadsdrivarane i Barnevernstenesta. Institusjonsplassar ligg litt over budsjett per no, men det er tidleg og det vil vere variasjonar gjennom året. Det pågåande utviklingsarbeidet med å søke å redusere institusjons plasseringar held fram.

Barn, unge og familiar (BUF)

Eininga ligg på rett nivå på løn. Driftsbudsjettet ligg noko høgt per no på grunn av lisensar mm.

Førebyggjande helsetenester

Lønsforbruket ligg innafor budsjett. Drifta ligg per i dag noko høgt, men samla sett ser rekneskapen ut til å følgje tildelt budsjett.

Eininga har fått innvilga søknad frå Helsedirektoratet for styrking og utvikling av helsestasjon- og skulehelsetenesta også for 2025, tilskotet er på kr. 2 555 000 (frå 2 420 000 i 2024). Midlane er pr. i dag ikkje mottatt, men dette vil gi grunnlag for vidare drift på dagens nivå.

Barnehagar

Vi melder om balanse på barnehageområdet samla sett. Dei kommunale barnehagane driftar innafor tildelt budsjett, men det er særst stramt.

Det er førebels usikkerheit knytt til kor mykje barnetalet i barnehagane blir endra per august. Etter hovudopptaket vil vi ha eit tydelegare bilete på kva dette vil bety for barnehagebudsjettet.

Det er tilført midlar til styrkingstiltak i samband med budsjett 2025. Det kjem stadig nye og store vedtak. Det blir arbeide konkret med tiltak for å sikre budsjettbalanse- jf. avsnittet under.

Tiltak – Oppvekst

Vi skal ferdigstille tiltak i Omstilling 25. Det fleste tiltak blir rapportert på “grønt”, dvs. gjennomført.

Innsatstrappa er eit sentralt utviklingsarbeid for å sjå tenestene i samanheng og sikre at vi løyser oppgåvene så “langt nede i trappa som mogeleg”. Alle tenestene i oppvekst er involvert i dette arbeidet. Vi har tru på at dette vil bidra til endra ressursbruk, men dette utviklingsarbeidet krev tid og kapasitet å gjennomføre.

Utover dette blir det arbeida med følgjande tiltak - gjeld heile oppvekstområdet:

- Tett dialog med einingsleiarane for å sikre kontroll på drifta. Det er stort fokus på å halde budsjett og kostnader nede i heile organisasjonen. Det har vore redusert kapasitet på Økonomiavdelinga noko som har påverka overordna økonomistyring og rettleiing.
- Gjennomføring av stillingskontroll og behovsanalyse før tilsetjingsprosessar
- Sjukefråværsoppfølging i einingane
- Eininga søker om fritak frå arbeidsgjevarperioden for kronisk sjuke.
- Det blir arbeida med å hente inn uteståande refusjonar for sjukemeldte
- Innkjøp: berre nødvendig utstyr
- Gjennomføre omstillingsprosessar
- Arbeid i arbeidsmiljøgruppene (AMG)

På skuleområdet blir det i tillegg arbeida med følgjande tiltak:

- Konkret gjennomgang med kvar skule som ligg på for høg forbruksprosent i høve budsjett.
- Det er fleire komplekse og samansette vanskar hos elevane og det har gjennom 2024 vore ei betydeleg auke i behov for ressursar. Skuleeigar har saman med skuleleiingane og aktuelle fagtenester ei grundig gjennomgang av behova og det blir arbeida både på system og individnivå for å finne gode løysingar som og sikrar berekraftig økonomi.
- Gjennomgang i personalgruppa om organisatoriske endringar for å hindre overforbruk

I Familiens hus blir det i tillegg arbeida med følgjande tiltak:

- Utvikling av ulike gruppetilbod i Familiens hus med tanke på å nå fleire utan at det blir for ressurskrevjande for organisasjonen.
- Barneverntenesta: Det blir jobba aktivt for å redusere tal passeringar i institusjon. Dette blir gjort ved å sette inn ulike omfattande hjelpetiltak. Dette er kostnadskrevjande, men likevel billigare enn plassering.

På barnehageområdet blir det i tillegg arbeida med følgjande tiltak:

- Alle vedtak §37 skal vurderast saman med §31 opp mot prinsippet å kunne gje kvart enkelt barn eit heilskapleg hjelpetilbod.
- ASK (alternativ supplerande kommunikasjon) skal vere ein del av det allmennpedagogiske tilbodet i barnehagane.

HELSE OG VELFERD

Årsprognose: Helse og velferd kan få auka utgifter på 13 mill. kr i 2025.

Dette gjeld krav til staten vedr ressurskrevjande tenester som kan bli lågare enn budsjettert for 2025.

Forbruksprosenten ligger høgt i fleire av einingane, men ein har god tru på at ein gjennom året skal klare å redusere dette. Samtlege einingar jobbar godt med oppfølging av tiltak i samband med O 25 i tillegg til andre tiltak med mål om å auke nærvær og redusere bruk av overtid.

Høgt sjukefråvær og rekrutteringsutfordringar førar til behov for innleige i nokre einingar. Behovet for innleie av personell er desidert størst ved Austsida av kommunen. Ein ser og at prisane på medisinsk forbruksmateriell, vaksinar og medisinar er aukande.

Nav melder om auka press på tenestene og ser at kostnadane til kvalifiseringsordninga er aukande.

Da det ennå er tidleg på året så ser vi at prognosen er usikker.

Sektoren har hatt god måloppnåing i Omstilling 25. Nokre av tiltaka vil få heilårsverknad i 2025. Nedtrekk i budsjett 2025 følgjast opp av legetenestene som er godt i gang med å identifisere tiltak for å nå mål om reduksjon på 1 mil kr i 2025 - 2 mil kr i 2026. Nedtrekket på 5 mil kr som er lagt til sektoren vil realiserast gjennom arbeidet med heilskapleg innsatstrapp.

Tenestene ut til brukarane skal vera fagleg forsvarlege. Løn er den største kostnaden, og det er vanskeleg å halda lønsbudsjettet når høgt sjukefråvær og vanskar med å få tak i nok og kvalifisert personell fører til auke i variabel løn, overtid og innleige av vikarar frå vikarbyrå. Ein aukande brukarmasse og auka brukarbehov driv også lønskostnadene opp.

Sektoren har gjennom to rundar i 2024 vært på anbod vedrørande dagsentertransport til eldre. På bakgrunn av høge kostnader blei begge konkurransane avlyst da pris låg langt over dei budsjetterte ramane. Sektoren er no i gang med å organisere transportordninga i kommunal regi og har som mål å komme i gang med ordninga i løpet av våren. Tenesta er i dag basert på transport frå Tide og har ei høgare kostnad noko som kan få konsekvens for endeleg prognose.

Fagstab og felles satsingar

Melder eit mogleg meirforbruk på 13 mil kr.

Det er nyleg sendt inn krav til staten vedr ressurskrevjande tenester for 2024. Vi ser at dette ligg ein god del under det vi har fått tidlegare år. Årsaka er ein kombinasjon av lågare timetal tildelt til denne brukargruppa, høgt innslagspunkt for å få refusjon samt lågare utgifter til pensjon. Det er risiko for at dette vil skje også i 2025, og vi varslar derfor ein mogleg meirutgift i 2025 på ca. 13 mill. kr.

Forvaltning, koordinering og bustadkontor

Melder balanse for februar mnd.

Det er noko usikkerheit knytta til kostnader på transport. Dette gjelder i all hovudsak utgifter til dagsenter transport. Som nemnt over så er sektoren i gang med å rigge denne tenestene i kommunal regi med mål om å få kostnadene til å samsvare med budsjett for denne tenesta. Det er ei usikkerheit kring kostnader i samband med avlasting og omsorgsstønad som er lov-pålagte tenester.

Legevakt og legetenester

Melder balanse for feb. mnd.

Ved legevaktstasjonen i Eikelandsosen har vi drifter nokre vakter med legevikarar fordi ny lege ikkje har komme på plass p.g.a. lang oppseiingstid. Frå 1.3.25 er alle tre legene i nordsjøturnus på plass. Når alle dei nye legene er kjent i distriktet tar vi også bort siste rest på bruk av legebil sjåfør. Ekstrautgifter til legevikarar og legebil sjåførar kan føre til eit overforbruk på legevakt. Eininga gjer det dei kan for å dekke inn dette.

Før alle legane i nordsjøturnus er på plass har vi ikkje kunne starte opp med den nye fastlegeheimelen knytt til vaktlegane i Eikelandssosen. Dette gjer at inntektene blir mindre enn budsjettert. Når alle dei tre legane er på plass iverksette vi drift av den nye heimelen. Vi regnar med oppstart av heimel i 2. tertial 2025.

Eininga jobbar med å dekke inn innsparingskravet på 1 mill. i 2025. Tiltak er lokalisert, og no jobbar vi med å utgreie moglegheitene for å realisera tiltaka.

NAV

Melder balanse pr februar mnd.

Nav har framleis oppfølging av 19 flyktningar med ventestønad. Vi ser også at det er høge kostnader til krisehjelp og ser på tiltak for å redusere dette.

Utviklingstrekk i statlege tenester som Nav-kontoret forvaltar, kan påverke dei sosiale tenestene i Nav. Kommunane skal, saman med den statlege linja, tilrettelegge for heilskaplege tenester i Nav-kontoret. Arbeidsinkludering handlar om å sikre at alle, uansett bakgrunn eller utfordringar, får moglegheit til å delta i arbeidslivet. Statlege og kommunale verkemidlar ved Nav-kontoret må sjåast i samanheng. Kvalifiseringsprogrammet er ein viktig del av Nav sitt samla verkemiddelapparat, og har gode resultat for personar som står langt frå arbeidslivet. Vi erfarer ei auke i tal deltakarar i kvalifiseringsprogram.

Tilrettelagte tenester

Melder balanse pr februar mnd.

Deler av eininga har store rekrutteringsutfordringar og er avhengig av innleie frå bemanningsbyrå for å sikre drifta noko som kan utfordre endeleg resultat. Det jobbast kontinuerleg med rekruttering med mål om å få ned bruk av innleige.

Psykisk helse og rustenester

Melder balanse pr februar mnd.

Samtidig viser tala at me per dags dato ligg noko over anbefalt nivå kva gjelder bruk av variabel løn på nokre avdelingar. Auken kan forklarast med fleire vedtak i talet tenestemottakarar i dei ambulante tenestene.

Dei to første månadene av året har også vore prega av høgt korttidsfråvær på grunn av virusinfeksjonar, noko som har påverka fleire avdelingar.

Luranetunet omsorgssenter

Melder balanse pr februar mnd.

Eininga har store utgifter knytt til: bruk av overtid, bruk av ekstrahjelp knytt til auke i brukarbehov, bruk av vikarbyrå og auke i utgifter knytt til medisinsk forbruksmateriell.

Vi ser ei auke i pasientar og bebuarar med stort behov for helsehjelp, og med komplekse sjukdomsbiletet. Dette stiller store krav til oss med tanke på fag-dekning.

Grunna vakante stillingar for sjukepleiar på natt har vi eit behov for å leie inn sjukepleiar frå vikarbyrå for å halde ei fagleg forsvarleg drift på natt.

Heimetenester Os

Melder balanse pr februar mnd.

Eininga ligger høgt på bruk av variabel løn noko som skyldast høgt sjukefråvær og auka brukarbehov. Oppdraga vert meir og meir omfattande og spesialiserte, noko som inneber at eininga til tider må ta inn ekstra bemanning for å sikra fagleg forsvarlege tenester.

Fusa Bu- og behandlingssenter (FBBS) og heimetenester

Melder balanse pr februar mnd.

Eininga har høgt sjukefråvær og store rekrutteringsutfordringar som førar til at ein må leige inn personell frå bemanningsbyrå for å sikre drifta. Ein ser og at auka brukarbehov førar til at oppbemanning er naudsynt i periodar.

Tiltak – Helse og velferd

Sektor Helse og velferd er inne i nok eit år med nedskjeringar og omfattande omstillingsarbeid. Alle turnustenestene har redusert bemanningsfaktoren og det vert arbeidd godt med omstillingsarbeidet. Omstillingskapasiteten i organisasjonen ber imidlertid også noko preg av at sektoren er svært pressa kapasitetsmessig, og at vilkåra for omstillingsarbeid ikkje er ideelle.

Gjennom utviklingsarbeidet kring utvikling av heilskapleg innsats og bustadtrapp er vi godt i gang med analysearbeid og organiseringa av ulike delprosjekt. Prosjekta omfattar mellom anna dimensjonering av dei to sjukeheimane og dimensjonering av heimetenesta. Målet for desse prosjekta er å sikre riktig dimensjonering for framtida med stramar økonomiske ramar og mindre tilgang på helsepersonell.

Sektoren vil gjennom tertial rapportane rapportere på resultat på forsvarlegheitsindikatorane. Indikatorane dekkjer områda brukarar/pasientar, tilsette, økonomi, leiing, pårørande/eksternt omdøme og internkontroll. Indikatorane er eit verktøy for å følgja med på at vi held oss innafor lovkrav og for å setja i verk tiltak dersom vi får raud eller gul skår på noko område.

Alle einingane jobbar med nærværs arbeid og tiltak for å følge opp. Vi ser ei gledeleg nedgang kva gjelder sjukefråvær på sektoren. Pr feb. 2025 hadde sektoren eit samla sjukefråvær på 12,21% mot 13,91% på same tidspunkt i 2024.

Tiltak som er iverksett er systematisk oppfølging, tilrettelegging, bistand frå Nav arbeidslivssenter og bedriftshelsetenesta.

Auka bruk av velferdsteknologi er ei viktig satsing, med mål om at teknologi skal vera førstevalet der det er naturleg. Dette vil vi i større grad sikra at vi bruker rett kompetanse på rett plass. Satsinga er

viktig for å ta ned behovet for helsepersonell, som det vil vera mindre tilgang på i framtida. Vi ser at det ved innføring av velferdsteknologi er tidkrevjande å sikra personvernet.

Fleire av einingane har fått på plass ressursbemanning etter nedlegging av bemanningssentralen. Dette er eit tiltak for å dekkja opp for fråvær og sikra god kontinuitet i tenestene. Som hovudregel lyser vi ut ledige stillingar som faste 100 %-stillingar, der heile eller delar av stillinga inngår som ressursbemanning. Føremålet er å betra rekrutteringa.

Sektoren har vekentlege møte i stillingskontroll for å kvalitetssikra og vurdere behov før stillingar vert lyst ut. Kommunalsjef og økonomikonsulentar har månadlege møte med einingsleiarane med tema omstilling og økonomi.

SAMFUNNSUTVIKLING

Årsprognose: Samfunnsutvikling ser ut til å gå i balanse i 2025.

Samfunnsutvikling – fagstab og fellesområde

Pr februar 2025 ser det ut til at fagstab/fellesområde kan få ei innsparing på ca. 1 mill. kr grunna lågare utgifter til engasjement og konsulenttenester samt noko høgare inntekter enn budsjettert.

Innbyggarservice

Pr februar ser det ut til at Innbyggarservice kan få ei innsparing på ca. 1 mill. kr vedr sjukelønsrefusjon i samband med eit langtidssjukefråvær.

Plan og byggesaksavdeling

Aktivitetsnivået på sjølvkostområda har tatt seg opp i forhold til tidlegare. Slik det ser ut per februar er at området vil gå i balanse.

Kultureininga

Kultureininga kan få eit meirforbruk på ca. 2 mill. kr knytt til støttekontaktar. Det har vist seg vanskeleg å snu tenesteytinga til i større grad å omfatte gruppetilbod.

Noko av den høge forbruksprosenten pr februar gjeld årlege overføringar til føretaka og faste avtalar som blir oppgjort tidleg på året.

Brann

Per februar er prognose at BBR vil gå i balanse. Ein jobbar framleis med budsjettvedtak knytta til nedtrekk på 1,0 mill. i 2025 (halvårsverknad). Dette forutsett full verknad frå 1.7.

Eigedom drift

Per februar er prognose at eigedom drift vil gå i balanse.

Samferdsle

Per februar er prognose at samferdsle vil gå i balanse. Den største uforutsette posten er vintervedlikehald (snøbrøyting). Budsjettet blei auka frå 4 mill. kr i 2024 til 10 mill. kr i 2025. Per no så er prognose at ein vil helde seg innafor ramma, men det forutsetter at det ikkje kjem meir snø i vinter/vår 2025, og at resten dermed kan gå til sesongstart i november 2025.

Vatn og avlaup, kalkulatoriske postar

Pr. februar ser ein at rentenivået (5-år SWAP) er langt over det som vart lagt til grunn i budsjettet. Om marknaden sine prognoser slår til blir dei kalkulatoriske rentene 7,5 millionar høgare enn budsjettert. Det er ingen sjølvkost-fond til å absorbere denne kostnadsveksten, slik at ein p.t. må rekne med eit underskot på 7,5 millionar. Dette underskotet vil derimot ha ein motpost på ansvar 499, slik at konsekvensen for sektoren vil være 0.

Tiltak – Samfunnsutvikling

Støttekontaktenesta har fokus på å få fleire grupper, men er avhengig av både vedtak som legg til rette for det, og støttekontaktar som ønsker å jobba med grupper.